

Minden eddigi társadalom története
osztályharcok története.
Világ proletárai egyesüljétek!

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

"Az ipariilag fejlettebb ország a ke-
vésebb felettnek saját jövője képét
mutatja". (Marx.)

No. 48. szám. Vol. VI. évfolyam.

New York, 1908 június 16

Egyes szám ára 2 cent. Helyben 1 cent.

EGY PROLETÁRRÓL.

A new yorki első osztály helyiségének volt egy állandó lakója. Egy öreg munkástársunk, ki minden áldott este, télen-nyáron megjelent, akár volt ott dolga, akár nem. Ha volt magára vállalt kötelessége, arra nem volt esze, hogy azt el nem végezte volna s a kötelességüket teljesítő emberek nyugodt öntudatával mentegette azokat az elvtársakat, akik mulasztásokat követtek el.

Egy szép napon aztán nem jelent meg. Nem lehetett neki. Meghalt. Nem a végső elgyengülés okozta halálát. Nem, a proletár, ha magas kort ér is el, nem azzal a szép, csendes halállal múlik ki, amely egy hosszú élet utáni nyugodt elcsúszással, azzal a halállal, mely a maga természetességében nyugodt öntudatával mentegette azokat az elvtársakat, akik mulasztásokat követtek el.

Egy szép napon aztán nem jelent meg. Nem lehetett neki. Meghalt. Nem a végső elgyengülés okozta halálát. Nem, a proletár, ha magas kort ér is el, nem azzal a szép, csendes halállal múlik ki, amely egy hosszú élet utáni nyugodt elcsúszással, azzal a halállal, mely a maga természetességében nyugodt öntudatával mentegette azokat az elvtársakat, akik mulasztásokat követtek el.

Kevés munkás van annyival tisztában azzal, hogy mit jelent a tőkés rendszer a munkásra nézve, mint az az elvtársunk, akit most meggyászolunk, mint Job elvtárs volt.

Nem nagyon sok munkás tudja ma még, hogy bárhol fordul, azt a rendszert, azt az állapotot találja magával szemben, mely el nem néz más méntsege, mint hogy az ellen csatába száll, összes munkástársaival szövetkezik s az együttesen elpusztítják. Job elvtárs tudta s nemcsak most tudta meg, amikor a viszonyok már-már összetipprással fenyegették őt, hanem régen, igen régen. Husz év óta tevékeny, buzgó és önfeláldozó tagja az angol S. L. P.-nek. Kitarított mellette, becsületesen küzdött érte s benne látta azt a szervezetet, mely egyedül alkalmas arra, hogy az övéhez hasonló helyzetben levő munkásokat egyesítse s harcukat győzelemre segítse.

Anyira tudta ezt, s annyira megtalálta a mozgalemban a világostalást saját bajaiért, hogy a legutóbbi időben valóságosan csak a mozgalomért élt. A legutóbbi időben, amikor változatlan lelkesedéssel, változatlan munkakedvetl járt-kelt közöttünk, azon elhatározással, hogy előbb utóbb elemeszi magát, mert meg kell halnia. Fizikai fájdalmak voltak és álmátlanosságban szenvedett. Az álmátlanosság pedig gonosz betegség. Irizatos dolgokat sugdos álmodta fülebe. Job elvtársnak ezt sugta: "Öreg vagy, beteg vagy, kidől a munkából, mások segéjére szorulsz, mások támogatására, talán még a jötekonyságára is, a polgári jötekonyságára mely azon hiszik, abból táplálkozik, hogy a munkástól elrabolt kincseket gyűjti s azok egy kicsiny részét odaveti a kárvalóttnak, amikor már nincsen egyetlen kiszívható véreseppje. Ezek a rettenetes gondolatok mind gyakoriabbak, mind türehtetlenebbek lettek, a kilitás a helyzet javítására pedig mind kevesebb. De minderről senkisen tudott addig, míg közöttünk járt. Ha megkérdezték, hogy van, mindig kedvesen válaszolt, sohasem panaszkodott, sőt még a vizsgálat mindenkit, aki eltántorodott, mert kifélt neki nem volt más gondolata, mint a mozgalom. Ha ez fejlődött, ment előre, senki sem volt nála boldogabb, ha néha-néha megállapodott vagy visszaesett azon hosszú évek során, melyeken át dolgozott az érte, ő volt az, aki lelkesedést, reményt öntött a csüggedőkbe s az ő rendíthetetlen hite a S. L. P. missziójában bizalommal töltött el a szorongásokat s dolgoztak tovább a forradalmi szocializmus továbbterjesztésén.

De az álmátlan éjszakák kísértete, mind türehtetlenebbek lettek; ha pihenhetett volna, gyógyíthatatlan volna magát, megbőszsáblíthatna volna oly hasznos életét. De erre gondolni sem lehetett, a fájdalom és az álmátlanosság pedig kegyetlenül kínokt. Job elvtárs nem bírta tovább ezt az állapotot, elhatározta, hogy vége vet életének, ez elhatározásával járt meg közöttünk jó ideig, buzdítva, lelkesítve, reménykedve, a mozgalom jövőjében bizakodva, amikor a saját napjait már megszámlálta.

Egy napon aztán végre hajította szándékát: elintézte ügyeit, elvégezte kötelességeit, azután

csendesesen, mint egész életében szokta volt kötelességeit, teendőit intézni — megvált ettől az élettől. Tudatosan, előre megfontolt szándékkal, abban a határozott meggyőződésben, hogy más tennivalója nem lehet.

És ami ebben a roppantul elszomorító esetben van, az nem csupán Job elvtárs magánügye, hanem minden izében proletártragédia. Nem csupán azért, mert pártunk egy igen buzgó, lelkes harcossal lett szegényebb, hanem azért is, mert mindnyájunk felett homályosan, többé-kevésbé öntudatlanul ott lebeg ez a végső megoldás.

A proletár egyéni élete oly siralmas, fény nélküli, tartalmatlan, reménytelen, hogy csakugyan, ha az egyes proletár a maga életét és sorsát a többiétől elszigetelten és önállóan nézi, mint apnyi sok öntudatlan munkástársunk, vagy önállóan kénytelen nézni, mint volt betegségénél fogva szerencsétlen öreg elvtársunk, ott önmagától kinálkozik az öngyilkosság, mint utolsó mentővár.

De mint a proletár külső körülményeinek nyomása, úgy belső életének kísértetei elől is van egy menekvés. Az a menekvés, mely Job elvtárs reménytelen életét is meghosszabbította, az elnyomottak szolidaritása által alkotott proletármozgalom s az abban folytatott harc jobb viszonyokért az a reményesség, mely e harcosokat kecsgetti, mind-mind ellenszerei e kísérteteknek.

Számtalanok öröklünk meg e küzdelemben fiatalok és öregek, sokan esünk el a munka harcmezéjén, de az esetek helyébe új s megsokszorosított csoportok kelnek fel s jönnek táborunkba, az egyedüli menedékhelyre, mely életünknek tartalmat és reményeséget nyújt egy jobb jövőre.

Job elvtársnak is a mozgalom volt élető ereje, ez tartotta benne a lelket, feleltette vele a fájdalmait, amig csak lehetséges volt és ő ezért hálás volt a mozgalomnak. Odaadással szolgálta érdekeit s minden gondolatát körül koncentráta. Utolsó szavai, utolsó gondolata is — amint ez hátrahagyott leveléből kiderül — az elvtársnak felidőzt üdvözet és buzdítás.

A szerető feleség, gyengéd gyermekek nélkül, egy hónapos szoba sötétjében haldokló öreg proletár üzenete ihlesse meg az élőkét és buzdítsa a küzdőket még nagyobb erőlködésre, még nagyobb szolidaritásra.

A "VILÁG IPARI MUNKÁSAI"

SZERVEZETÉNEK ALAPELVEI.

(The preamble of the Industr. Workers of the World.)

Daniel De Leon előadása

a minneapolis-, minnesota-i Union Temple-ben

(Folytatás) (14)

Mindamellet is a szocializmus a kapitalizmusból bontakozik ki, ennek magasabbrendű fejlettségi foka. Mint ilyenek a szocialista mozgalom módszereit a szocialista társadalom felé való haladtukban szükségképpen első sorban a kapitalisztikus burok fogja megszabni, amelyből a szocializmus származik. Minthogy pedig azt látjuk, hogy a tőkés gazdaságtan politikává alakul, a szocialista gazdaságtan sem menekülhet teljesen ezen folyamattól. Egy része, a jobbik, a felépítő része a szocialista gazdaságtannak a munkásosztály ipari szervezetévé alakul át, ama alakulattá, amely a jövő társadalmi rendszer formáját mutatja; a szocialista gazdaságtan másik része pedig elkerülhetetlenül politikává alakul, elkerülhetetlenül azt az alakulatot ölti, mely a tőkés módszerhez illeszkedik. Ezen a pályán mérí össze a szocialista mozgalom fegyverét a mai uralkodó osztálylál — emez, hogy fennmaradjon; a szocialista mozgalom pedig, hogy az uralkodó osztályt az ő rablólovagvárából kiűzze s ezt elhamvaszsa. (Tetszés) Ez azon tény, mely Marx azon tanának képezi alapját, hogy a munkásmozgalom lényegileg politikai mozgalom. Oly országban, mint a miénk, hol összhangban a teljesen kifejtett kapitalizmussal, a választójog általános, a munkásmozgalom szükségképpen politikai jellege anal élesebben lép előtérbe.

Az a mondata az előzőnek vagy elvi nyilatkozatnak, melyről most beszélünk és mely sürgősen követeli a politikai és gazdasági egységet, ezen tényeken alapszik. Ahol például valamely munkásréteg azt képzeli, hogy szavazataikat egyesíteniök kell a szabadkereskedelmre esküvő munkaadóikkal, ott kétségkívül ipari téren egy másik munkáscsoporttal oly egységet képezhetnek, mely azon gazdasági felfogásnak hódol, hogy a védővám munkát és nagyobb béreket biztosít nekik.

Ahol, hogy egy másik példát vegyünk, valamely munkáscsoport azt a tőkés gazdasági felfogást osztja, hogy az aranyvaluta jó béreket jelent, lehetetlen, hogy politikai téren azon rablólovagváráikkal egyesüljenek, kiknek pénzügyi alapelvük az, hogy sok pénz sok bért jelent. Ez a két csoport ipari téren épp oly kevéssé egyesíthető, mint politikain — azon egyszerű oknál fogva, hogy nem állanak az osztályharc sziklaszilárd alapján. Ha azok gazdasági és politikai felfogásait a maguk forrásaira visszavezetik, azt fogják találni, hogy e források azonosak — abból az alapvető részesedésből erednek, hogy a munkás helyzete a munkaadó helyzetétől függ. Ezen tévedés kárhözatos következménye nyilvánvaló: A munkaadók gazdaságilag harcóló, versenyző törzsekre vannak tagolva; következtésképpen, ha a munkások munkaadóik függelékéi, szintén csak szétforgácsolt lehetnek. Az osztálytudat hiánya ilyenképpen szerteszórja a munkásosztály sorait. Az így létrejött szakadás az ipari téren megtalálhatja a maga visszatükröződését a politikai téren is és ott hasonlóképpen a munkásszavazati szétforgácsolt voltával találkozunk aminthogy azt a harcban álló összes pártokra, kezdve a legkorrektebb szocialista párton, le egész az utópisztikus prohibicionistákig, azonképpen a politikai téren mutatkozó szakadás visszatart az ipari térre és növeli azt ott, ahol — hála a szakunionizmus kárhözatos politikájának — amaguk is látjuk, miképp tartja maga a munka kezét a munka torkán. (Tetszés.)

Ily összeköttetésben támadt fel egyesek elméjében az a spekulatív kérdés, hogy vajjon a politikai egységet az ipari egység hozza-e majd létre vagy pedig az ipari egységet a politikai egység. A kérdés, mint az elvont filozófia tárgya a hiábavaló viták birodalmába száműzhető. A természetbölcsélet terén is találkozunk ily rejtélyes kérdéssel, mely így hangzik: Melyik volt előbb, a tyuk-e vagy pedig a tojás? Egyik így válaszolt: Természetesen a tyuk, mert ha az nem lett volna előbb, úgy nem lett volna kinek tojásokat rakni. A másik így szól erre: "Bolondság! Előbb a tojásnak kellett megülnie, mert tojás nélkül misem lehetett, amiből a tyuk kikelhetett volna!" Tudjuk, hogy az anyagi életben a fejlődési folyamat oly fokozatos, az eredmény oly végnélküli láncolatban hat vissza az okra, hogy az emberi megfigyelésképeség véges időbeli és térbeli határain belül a pontos határvonal nem állapítható meg mindenkori. Ok és okozat viszonylagos dolgokká lesznek, melyek gyakran a pilanatnyi szemponttól függnek. Ugyanígy áll a dolog társadalmi kérdésekkel is. Mint elvont kérdés, nem egyéb hiábavaló spekulációnál az, hogy vajjon a politikai tisztultság-e az, mely gazdasági tisztultságot idéz elő, vagy megfordítva gazdasági tisztultság vezet-e politikai világosságra. Tudjuk, hogy a mozgalom bizonyos fokán a politikai világosság megelőzi az ipari világosságot, erre hatni fog, ezt éltetni fogja, éppúgy tudjuk, hogy bizonyos más fejlődési fokon nem érhető el politikai egység és következtésképpen politikai világosság, ha csak gazdasági egység következtésképpen nem, ám gazdasági világosságot tétel fel. Aki baromfityenéstéssel foglalkozik, az majd megszerzi magának a tojásokat, a melyekből a tojásokat akarja létrehozni; akinek a piac számára tojásokra van szüksége, majd megszerzi magának a tyukokat, melyek azokat is fogják kelteni; akinek mindkettőre szüksége van, mindkettőt tenyészt majd és nem fogja az energiáját arra pazarolni, hogy azt az "eredeti ok" fölötti spekulációkra pazarolja. Ez az "Industrial Workers of the World elvi nyilatkozatában megállapított állásfoglalás. Felismeri a politikai és ipari egység szükségességét, kifejezést ad ezen ténynek s azon véleménye nyilvánításától sem tartózkodik, hogy a mozgalom jelenlegi fokán a politikai vagy gazdasági mozgalom-e az, melynek a másikat meg kell előznie, hogy az utóbbit lehetővé tegye.

(Folytatjuk.)

FIGYELEM BARBERTONI MUNKÁSOK!

1908 június 21-én, délután 2 órakor a Grünbaum Block, 508 Bolwar Road alatt NÉP-GYÜLÉST tartunk. A gyűlés tárgya: A munkásság helyzete és a szervezkedés. Előadó J. Timár, Clevelandból.

Figyelem Akron, O.-i munkástársak!

1908 július 5-én, d. u. 2 órakor a Crist Plapper East Exchange St. 142 alatt NÉPGYÜLÉST tartunk. A gyűlés tárgya: A munkásság helyzete és a szervezkedés. Előadó: Erben J., Clevelandból.

Az Elizabethport-i Szoc. Munk. Szerv. 1908 június 20-án, este 8 órakor a Szentimrey Hall-ban, 463 E. Jersey St. NÉPGYÜLÉST tart. A gyűlés tárgya: A gazdasági válság és ennek okai: előadó Somogyi elvtárs. Szervezkedés és sajtó: előadó Rothfisher elvtárs.

ESEMÉNYEK

NEM ÉHSÉG, HANEM ÉLELMISZERHAMISÍTÁS. — ROSSZ ÉTELEKET ENNI HAZAFIAS KÖTELESSÉG. — SAMUEL ATYA SZOMORU ESETE.

Megemlékeztünk a new yorki east side-i iskolás gyermekek között pusztító éhségről, mint a kapitalista állapotok egy kiáltó tényéről. Ezt a tényt most a polgári körök mindenképpen el szeretnék burkolni. Erre különböző módszerek vannak. Az egyik "irányadó kör" újságja utján himnuszokat zeng a közjótékonyaságnak, magasztalva a gazdagok áldozatkészségét, melylyel segítségükre sietnek az istentől kevésebb pénzzel, de több gyermekkel megáldott embertársainak. Erről aztán áttérnek a jötekonyság hasznosságának és célravezető voltának fejtegetésére, az éhező gyermekek pedig el vannak feledve, aminthogy az egész ügy is feledésbe fog merülni az első éhség csillapodásával s majd csak akkor fog ismét felszínre kerülni, amikor az első jötekonysági roham elmultával a régi viszonyok szépen vissza fognak térni.

Mások józan, okoskodó fejtegetéseket közölnek az okszerű táplálkozásról, azzal intézve el a tömegéhség kérdését, hogy ajánlja, mit és hogyan együnk, hogy hosszú életiek legyünk e földön, melyet isten adott kapitalista embertársainknak. Teljesen úgy járnak el, mint az egyszerű díma, akit a jötekonyság egy részéről küldtek ki éhező családokhoz, hogy azokon segítsen: A jötekonyság hölgy be is állított egy viskóba, ahol épp akkor az apa kétségbeesésében úgy akarta elhallgattatni a kenyeret kérő gyermeket, hogy elverte a szerencsétlent. A gyerek még görcsösen zokogott, amikor a jötekonyság angyala beállított.

— Miért sir a gyermek? — volt első kérdése. — Mert nem kért s bárhol is mondtuk, hogy nincs semmi a házbán, csak nem hagyott fel a zaklatással, így hát az apa egy kicsit megütölte.

— No, ezt nem kellene tenniök. A gyermekeket nem kell verni — mondá a kitünő hölgy. — Ha rossz a gyermek, azzal büntessék, hogy nem adnak neki a süteményből — de megverni nem szabad. S e jó tanácsos meggazdagítva a családot, kilebegett, mint egy álomkép.

Az elv az, hogy minden áron beszéljünk másról, tereljük a tényekről más irányba a figyelmet. Egyik több, másik kevesebb szerencsével végzi ezt a műveletet. Kevesebb szerencsével végzi pl. a "World", midőn azon törekvésében, hogy vessen fátlyt a kapitalista gyermekgyilkosság tényére, más kapitalista bűnre, az élelmiszerhamisításra hívja fel a figyelmet, mikor pedig észreveszi a botlását, az élelmiszerhamisítást nemzeti éretnyek jelenti ki. A megörökítésre méltó sorok, amint arról a nevezett lap június 6-iki számából bárki is meggyőződhetik, így hangzanak:

"Rájöttök, hogy nem annyira a táplálék hiánya, mint a helytelen táplálkozás az, ami az east side-i iskolás gyermekeket megfosztja eszméletüktől padjaikon. Az iskolás előjárók azon a terven török a fejüket, hogy e feltételeken javítsanak.

Ez eredményében nem más, mint oly indítvány, mely a nemzeti táplálkozást akarja megjavítani és rendezni. Megalapozott intézmény elleni merényletet tervez. Igaz, hogy az amerikai táplálkozásom nemzedékeken keresztül állandó tárgya volt az európai kritikának. Már Dickent is megbörtánkozta és ma is bántja a külföldi látogatók izlését. Egyes franciák kezdtek ugyan találgatni benne valami előnyös t a legújabb időben, de megfigyeléseik eredménye oly hotelrekkre szorított, ahol urpai konyharend van meghonosítva. Ezért fennmaradtak a mi pie-unk és a baked beans elleni szemrehányások.

Pedig ez a táplálkozási mód volt az, amely mellett Gettysburgot és Apponmatokot megvívta. Emellett fedezték fel a sürgönyt, a telefont és a villamos világitást. A Concord-bölcselet is pie-on nőtt nagyra. Ha tekintetbe vesszük, hogy micsoda nemzetét fejlődünk az ételemmel, tenni kellene valamit játékhelyek és több szabad idő engedélyezése által, hogy e műveletre megerősíttessenek.

Ha az iskolás gyermekeknek felsejűlvé majd subwayokat és Hudson River tunelokat kell építeniök, nem szabad az emésztésüket elpuhítani."

Aki ily szemérmetlenül irat az east side-i felháborító eseményekről, nem más, mint egy férfi, aki még kevés évtized előtt Magyarországon mint nyomorgó zsidógyerek osztotta a most kigunyolt éhező iskolás gyerekek sorsát. Most bizony könnyű annak az urnak gunyo-

lódni, mert egy tekintélyes amerikai lap tulajdonosa, ki tudatában van annak, mivel tartozik az amerikai hazának, helyesebben az amerikai kapitalistáknak, kik őt ápolják és eltakarják és gondosodnak róla, hogy az a kitünő, jó amerikai táplálék reá ne legyen oly hatással, hogy az íróasztalánál összeszék tőle. Az az ur irat így, aki "az igazi hamisítatlan demokráciáért küzd, aki küzd az átkos korporációk, a gaz trustok ellenében és mindent a nép érdekében tesz, minden szávanál és gondolatánál a közérdek vezet" — saját bevallása szerint.

Ami a dolognak érdemét illeti, valótlán az, mintha az east side-i gyomor finnyásága okozná azt, hogy az amerikai kosztohoz nem tudnak hozzászokni, hogy az oly nagy eredményeket elért "pie"-okat nem tudják megemészteni, hanem az, hogy nem is jutnak ezen honmentő eledelkehez, se jókhoz, se rosszhoz. Meghamisított élelmiszereket sem kapnak a kis szerencsétlenek. Ha az volna az ok, hogy a nem kívánatos idegenek nem bírják a nemzeti eledelkeket, vajjon miért nem ájduzódtak az iskolás gyermekek addig, amig a válság ily óriási tömegekben nem tette munkanélküliekké a szülőket? Ez a megállapítás tehát teljesen hazug.

De ha igaz volna is, nem annak kell belőle következnie, hogy a gyerekeket addig kell éheztetni, míg a hamisított élelmiszereket is kéjjel fogják enni, hanem talán az volna a logikus, ha valami uton-módon az élelmiszerek javítására kell törekedni, nem azon élelmiszerekre, melyekkel a tőkés táplálkozás s szolgálkának is odavetnek, mert ezek nem szorulnak javításra, hanem valóságos pie-ok, a baked beans a nagy néptömegek tápszereinek a mérgektől való mentesítésére.

És ezt különösen nekünk munkásoknak kell megértenünk. Mert úgy lehet, hogy a mai iskolás gyermekek, felsejűlvé, már nekünk, az uralomra jutott munkásosztálynak segítenek subwayokat és alagutakat építeni. Lehetetlené téve, hogy az erős, jól táplált tőkés gyomrok tegyék a maiakhoz hasonló vasut-panamákkal oly súlyos próbára.

A fiatal generációt első sorban is nekünk kell becsben tartanunk, mert nemcsak a jövő harcosait, hanem azon eszmék győzelemre vívóit is kel bennük látnunk, mely eszmékért mi és jobbágy-öseink küzdötök.

Ha netalán akadna valaki, aki még kételkedik abban a többször hangoztatott állításunkban, hogy a papok vallásossága és egész működése — bármely felekezet papjáról legyen is szó — nem más, mint üzlet, azt kétségtelenül meggyőzheti Frender Samuel ur esete.

Frender Samuel reverend, vagyis csuhás, még pedig mint neve első pillanatra elárulja, — a zsidó hívek szolgálatában. Hogy-gyogy nem Samuel atyának nem ment a business és megváltoztatva elvett, protestánsá lett, természetesen, hogy mihamar a Protestant Episcopal Churchban hirdessen eddigi tanításával egész ellentétes tanokat és épp úgy megkövetelve új hivatást szavainak elhívését, vagy ha ezt nem, legalább is jobb üzleti feltételeket, mint annak idején a régiéktől.

Hát erre még azt mondhatná valaki, hogy Samuel fejlődött s látva egy jobb tanítást, ott hagyta érte a régít s még korántsem áll az, hogy ne vezethették volna tudományos, emberi és önzetlen szempontok.

Amde mi történt akkor, amikor hívei elhítték szavait, de pénz nem adtak? Akkor Samuel bűnbánóan visszavonult régi hívei közé s hogy azok szeretetét még inkább biztosítsa, lelkisnyeltele az a vallást, hová előbb hívei szerete elől menekült, azt állítva, hogy inkább kocsiolónak menne el, mintsem, hogy a keresztény szerepében tetszelegjen.

Samuel atya azt is kijelentette, hogy csak kevés sikerült neki a zsidókat áttéríteni a protestáns hitre, mely körülmény aztán egész tisztán mutatja a tüneményes ki- és visszatérés okát: A zsidó hívek, kiknek áttérésére számított, nem követték őt s így az üzlet sokkal rosszabul ütött be, mint remélt. Tehát visszavért és nem ment kocsiolónak.

FIGYELEM!

Kik a lapot nem kapják rendszeresen, levelezőlapon tudassák velünk a következő angol szöveggel:

Editor, Népakarat, 516 E. 6th St., New York. I am a subscriber of your paper, but I don't get regulary. Please send it to this address:

Név .....
Szám és utca .....
Város .....

NÉPAKARAT

szocialista munkáslap.

A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.

Kiadja

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség

516 East 6th Street, New York, N. Y.

Megjelen minden kedden és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	\$2.00
Fél évre	1.00
Nagybéli évre	0.50
Európába	12 korona.

Egyes szám ára 2 cent.

A Munk. Bet. Szöv. hivatalos közlönye.

Szerkesztővel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NÉPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America

516 East 6th Street, New York, N. Y.

CH. ROTHFISHER, National Secretary.

M. ELLER, National Treasurer.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY \$2.00
SINGLE COPIES 2cEntered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Tuesday, June 16, 1908

MEGELÉGEDETT BOLOGDOP NÉPET
TALÁLTAM ITT...

Ezekkel a szavakkal bucsuzott el Logue Irország érseke Amerikától. Lássunk néhány képet a boldogság tanyáiból:

Az éhez iskolás-gyermekeket összeíró bizottság a Rivington-utcában talált egy családot, melynek tagjai meglevén csillapították éhségüket három napon át. A gyermekek közül a legidősebb, egy tizenhat éves leány, már oly gyenge volt, hogy a tejet másoknak kellett a szájába önteni.

A Broome St. 202. sz. alatt találtak egy anyát és hat apró gyermekét, hol az anya nem akarta a neki adott tejet meginni, mert azzal csak éhséget fokozza — a hat gyermek már hetek óta az utcán szedett és lopott hulladékokon tengette.

Allen St. 104. sz. a. Machinsky Mihály 4 tagú családját, az asszonyt s gyermekeket majdnem meztelenül találták meg, testükre régi szőnyegdarabok rongyait rakták fel. A család egy tagjának sem volt cipő a lábán; mikor a bizottság egy tejes üveget felnyitott, hogy éhségüket csillapítsa, a gyermekek, mint az erdei vadak egymás közt verekedni kezdtek, félve, hogy nem jut mindegyiknek a tejből.

Ugyanezen ház padlásszobájában egy fiatal özvegyasszonyt az ágyon fekvő, összeaszva, az éhezés haláltusáját víva találtak meg.

Az éhez gyermekeknek táplálékot vivő kocsit a Forsyth St.-en az éhez nők és gyermekek szárai rohanták meg. Sok nő, aki a tömegben a kocsi közelébe férközni nem tudott, a kőjárdára térdelt és úgy esengett ösztökélsolt kezekkel kenyérért.

Swift and Co. és Armour and Co., a hústörzst két legnagyobb és leggazdagabb tagja csak egy hónap alatt 762.000 font húst voltak kénytelenek szappannak kifőzetni, mivel a nép vásárló képességének hiánya miatt el nem adhatták. A hús raktárakban hosszú ideig fekvő és elromlott.

A NEMZETKÖZI KERESKEDELEM.

James Van Rualte írja a New York Timesban, hogy az egyes országok kivitele az utolsó évtizedben közel 75 százalékkal emelkedett.

A kivitel emelkedéséről megközelítő képet alkothatunk, ha a nagyobb országok kivitelét látjuk 1907-ben, összehasonlítva 1897-tel. E szerint Anglia kivitele 1897-ben 1.200 millió dollár, 1907-ben 2.100 millió dollár. Németország kivitele 1897-ben 850 millió dollár, 1907-ben 1.895 millió dollár. Az Egyesült Államok kivitele 1897-ben 1.080 millió dollár, 1907-ben 1.895 millió dollár. Az összes országok kivitele 1897-ben 7.500 millió dollár, 1907-ben 13.000 millió dollár.

Az Egyesült Államok kivitele oly arányokban emelkedik, hogy a közel jövőben az első helyen fog állni. Az Egyesült Államok a canadai bevételnek 60 százalékát, a délamerikaiak 10 százalékát, a cubának 50 százalékát szállítja. Az összes kivitelnek 36 százaléka Ázsiába megy.

E kimutatások szerint a nemzetközi kereskedelem nagy fejlődésnek indult s az Egyesült Államok nem az utolsó helyen áll, azonban a munkások nem igen látják hasznát az általuk termelt javak kivitelének s eladásának.

EUROPAI SZEMLE.

Hét szocialista a porosz országgyűlésen. A porosz országgyűlési választások a pártunk nagyobb győzelmével végződtek, mint azt a párt remélte. Öt szocialista lett megválasztva Berlinben és kettő a vidéken. A megválasztottak között van Liebknecht Károly is, "a forradalom katonájának" a fia, aki nagy tevékenységet fejtett ki a német országgyűlésen s aki számos évet töltött Poroszország különféle börtöneiben. A szocialista párt nagy győzelme a reakcionáriusokat kétségbe ejtette s a régi választási rendszer visszaállítását követelik. De a szocialisták vannak oly erősek, hogy minden ilyen kísérletet megfússanak.

A lázadó katonák fogadtatása. A minap tértek vissza Párisba a tizenhetedik gyalogezred katonái Afrikának legégszételenebb helyéről Gasraból, hova büntetésül lettek száműzve azért, mert vonakodtak lőni a déli Franciaország fellázadt parasztjaira a szőlőművelők lázadásakor. Megérkezésükre a párisi sajtó hasábjain emlékezik meg. Természetesen a burzsoá sajtó azt hirdeti, hogy a katonák tökéletesen megbánták nagy büniüket és ismét méltókká lettek a "Franciaország derék katonái" névre. De a szocialista újságok tagadják, hogy a fiúk megbánták volna tetteiket és állítják, hogy a tizenhetedik gyalogezred emberei hasonló körülmények között ismét hasonlóan cselekednének. Ezt tudja a párisi nép és ezért őket lélekemelő ünnepélyvel fogadta.

A cár és a király mulat, a hóhérok dolgoznak. Mialatt angolországnak békeszerető királya és Oroszországnak haszonérzelmeket tápláló cára egymás iránti kölcsönös szeretetének és csodálatuknak adtak kifejezést a minap Reval-on, a vörösmojas Miklós cár hóhérai az orosz nép tizenhárom fiát végezték ki, mert azok komolyan törekedtek megteremtési a béke és szabadság uralmát, a melyet annyira magasztalnak a császári utonállók.

A kivégzéseket a birodalom különböző részein hajtották végre és gondoskodtak a törvényes gyilkosságok egy újabb sorozatáról is, a menyhében tizenhat forradalmárt ítélték halálra a béke-cár bírói, mert fel merték emelni szavukat a királyok isteni joga ellen. Ez alatt az idő alatt a hóhérok főnöke — a cár — 3000 doboz cukrot osztott szét az iskolás gyermekek között, kik kényszerültek a cár tiszteltére felvonnulni.

Edward királyt annyira meghatotta uralkodó kollegájának embergyilkoló képessége, hogy kinevezte őt az angol hajóhad admirálisává.

MÉG NINCS — DE MEG LESZ MENTVE
A HAZA.

Az ország kapitalistái, akiknek üzleti érdekei megkívánják, hogy a dolgozó munkások szívében a hazaszeretet tüzet folyton élesszék, az utóbbi időben nagyon nyugtalanok, mert még nincs törvény, mely büntetné azokat, akik már nem lehet bolondná tenni, amely büntetné a folyton szaporodó tömeget azoknak az embereknek, akik nem respektálják az amerikai lobogót, amint ezt az ország tulajdonosai megkívánják.

Ezt állapította meg a hadügyi államtitkár egy levelében, amelyet E. E. Stoke-hoz intézett, kit háziasszonya arra kényszerített, hogy huzza be a lobogót, mert férje meghalt.

Stokes eleinte vonakodott, de háziasszonya rendíthetetlen maradt — mondván, hogy gyászol és nem akarja, hogy háza diszítve legyen. A zászló végre is be lett huzva, de Stokes, aki nagy szeretettel viseltette a zászló és a bérabszolgáltatás iránt, panaszt tett a hadügyi államtitkárnál, aki válaszában azt írta, hogy nem tehet a dologban semmit, mert nincs törvény, mely a zászló tiszteltetére kényszerítene. Hírlik, hogy a közel jövőben törvényt készítenek, mely mindenkit kényszeríteni fog arra, hogy hazafiságát mutogassa.

E törvénynek pedig előre látható eredménye: a hipokraták amugy is fölös számú táborának szaporodása.

A KRIZIS HALOTTJA.

Benedek Frigyes, 52 éves acélgyári munkás a hó 11-én lakásán borotvával átmetézte nyakát. A rögtön érkezett ambulance haldokolva vitte a közeli kórházba. Hónapok óta munka nélkül volt s így családját eltartani nem bírta; ez keserítette el. Vajon hányadik áldozata-e a tőkés bűnös manipulációknak?

CSÖKKENTIK A KIADÁSOKAT.

Ebben a szűk világban mindenki igyekszik lehetőleg keveset költeni. A vasutak még a "jó időkben" is takarékoskodtak, miért nem tennék most?

A new yorki Evening Post jelentése szerint az egyes vasutak kezelési költségei a következőkkel csökkentek:

South Railway \$929,356. Southern Pacific \$934,479. Pennsylvania \$1,625,300. Atchison \$698,860. Union Pacific \$649,679. Baltimore and Ohio \$713,501.

A kezelési költségek elszállítása azt jelenti, hogy ennyivel kevesebbet adtak ki a fentjelzett vasutak az utasok személybiztonságára, kényelmére, a szállítás fejlesztésére, a munkások fizetésére.

MAGYARORSZÁGI HIREK.

AZ AGRÁRIUSOK JÖVEDELME.

A tavalyi főbb termények értékét a földmivélségi kormány most hozta köztudomásra. Szerinte milliói koronákban kifejezve, ilyen értéket képvisel a termés: Buza 674.0. Rozs: 180.0. Kétszere 12.0. Árpa: 212.0. Zab: 169.0. Bab: 36.0. Kukorica: 472.0. Dinnye: 18.0. Burgonya: 171.0. Cukorrépa: 42.0. Takarmányrépa: 60.5. Repce: 4.0. Dohány: 23.5. Kender: 39.0. Len: 10.5. Mák: 2.5. Összesen: 2116.5. Eszerint a főbb termények értékét véve számba, az 1906-iki esztendő terméke kerek 33 millióval volt kedvezőbb, mint az 1907. évé. Mint-hogy a termő holdak száma körülbelül 33 milliót tett ki, tehát egy-egy művelés alatt levő hold átlag jövedelme hetven korona körül jár Magyarországon, míg megművelése fele annyiba sem kerül. Az állattenyésztést nem is számítva, egy negyed vagy ötödmilliárd évi jövedelmük van a folyton anyagi csődről, a munkások túlköveteléről siránkozó magyarországi földbirtokosoknak.

Megjötték az apácák. Nemrégiben irtunk arról, hogy a Franciaországból kiűzött, ugynevezett néma barátok, a karthausiak Magyarországra felé kacsintgatnak. Itt akarnak iteledpenni a főváros külterületén, valahol Óbuda határára és pálinka-gyáraknak már telket is kértek. A sartző-gyártás megkezdéséig egy kis idő még elmúlik majd. Telket kell vásárolni, zárdát építtetni, gyárat fölserelteni s ez egy pár hónapi munkába mindenestre belekerül, akár-hogy istápolja is Apponyi szent Adalbert a karthausi barátok szent ügyét és akár-hogy síteti is a településüket. A testek mérgezése nem kezdődhetett még meg, de a lelkek megmérgezése folyik már. Az ugyancsak Franciaországból kiűzött notre-damei apácák közül tizenketten a bigottságáról és klerikalizmus-ságáról amugy is hírhedt Törökbalinton telepedtek meg. A székesfehérvári püspök mult héten szentelte föl a kolostorukat és a kápolnájukat. Mintegy harminc növendékük van az apácáknak, akik szorgalmasan terjesztik a dogmák tanításait.

Idegen munkások a vasutépítkezéseknél. Ha ketten ugyanazt teszik, az nem ugyanaz, így szól a régi, igazi példaszó. Az öntudatos vasutasokra ráfogják, hogy hazaárulók. Bűnül róják fel, hogy nemzetköziek, de másképpen szól a nóta, ha mások cselekszenek oly módon, a hogyan a munkásoknak bűn cselekedni.

Azt hinné az ember, hogy az államnak érdekében áll, hogy alattvalóinak asztaláról a kenyert ne idegen munkások szedjék el, mert már az állam is meg akarja kapni a maga adó-filléreit, amelyek nem mondhatók keveseknek. De ebben a tekintetben nem így áll a dolog.

Eppen az állam az, amely az idegen munkásokat igen kedveli, különösen vasutépítkezéseknél. Ravaszul — mint minden állam — nem ő maga építi ezeket a vasutakat, hanem árlejtés útján kiadja vállalkozóknak, azaz annak, aki a legkevesebbet kéri munkájáért és azután egy-kettőre elkezdődik a munka — idegen munkásokkal.

Az utóbbi időben lehet ezt a jelenséget Magyarországon nagyon is észlelni. Egész sereg vicinális épül most és csak egy hemzseg az épülő pályárat az idegen munkásoktól.

Eszegeban sincs a hatalomnak olvasvalamit kikötnie, amely szerint magyarországi munkást előnyben kellene részesítenie az idegen munkásokkal szemben. De másképpen cselekszik, amikor a legtöbb esetben szintén külföldi vállalkozóval van szó. Ha ez kér valamit, rögtön teljesítik.

Igy történt most is a balatonvidéki vasut előnyben részesítésénél. Oly nyomorúságos béreket fizettek itt is, hogy a vállalkozók, félve a sztrájk-tól, ara kérték a kormányt, hogy az építkezés befejezéséig eltöljék egy darabkával. Mi sem természetesebb, mint hogy teljesítették ezt a kérelmet s két esztendővel eltölték az átadás napját.

Ez ellen egy napilap sem szólt fel, amiként az ellen sem irnak, hogy y az állam idegen munkásokat részesít az otthoniak rovására előnyben.

Majd irnak akkor, ha valahol összevesznek, vagy ha egy "feljebvalt" megkéselnek.

EGY EMBERI KAR ÉS EGY ÁLLATI FÜL.

Közvetlen egymás alatt olvassuk e két kis híresekét egy polgári újságban:

William Seebak, az American Bridge Co.-nál alkalmazott munkás karját a gép összezuza. Az eszméletlen állapotban levő embert elszállították — s további sorsával ki sem törődik. A "baleset"-ért senkit felelőssé nem tettek.

Közvetlen a rövid hír alatt olvassuk ezt: Dito Gaylaraido, brooklyni lakost (lakik 5th Ave. 4208) a rendőrség letartóztatta, mert kis kutyájának füléből egy darabot levágott — miáltal annak fájdalmat okozott.

FIGYELEM! FIGYELEM!

Chicago Magyarorsága!

Minden magyar munkás és munkásnő meg fog jelenni a "Népakarat" ünnepélyen 1908 június 28-án. Ashland Ave és 53. utca sarkán a Teutonlan Turner Parkban.

KERESZTÉNY TÁRSULAT.

Az olyan kijelentésekkel, mint "Jé-us a szocializmust hirdette" vagy "Legyünk szocialisták, mert a szocializmus megegyezik a vallás tanításaival" — egy szocialista sem rokonszenvezhet. Az ilyen és hasonló kijelentések, melyeket már régen hallottunk és halljuk különösen most, vagy utópista visiókból erednek vagy pedig csak olyan "légyapapírosok", a melyekkel meg lehet fogni a "rokont", vagy a "szavazatot". Mindkét esetben ártalmasak e kijelentések.

Aki azt állítja, hogy Jézus a szocializmust hirdette, az a szocializmus építéséhez hamis fogalmakat hord. Minden meghiusult kísérlet, amely szocialista kolóniák alapítására irányult, kezdve a legelső kommunisztikus törekvésektől, le a később feljegyzettekig, elég világosan bizonyította azt a tényt, hogy az emberben van bizonyos "széthúzó" tulajdonság. Ez a tulajdonság az oka, hogy dacára annak, hogy az ember társas lény, mégis a legesekélvebb provokálásra könnyen a faképnél hagyja a társaságot. A kommunisztikus telepek alapítói, kik elég éles eszű emberek voltak, ismerték az embernek ezt a gyengéjét, ezért mindig a vallásos bigottságnak a brácsaival kerítették be közséikeit.

Akár aszkéták, akár más szektához tartozók voltak is, a vallási bigottság volt az, amely a szekták tagjainak széthúzó tendenciájára el-lenhatást gyakorolt. Azonban az ily mesterkelt kapocs nem tarthatott és nem is tartott soká.

Ezen a brácsa volt hivatva erőszakkal együtt tartani az embereket és őket együttműködésre kényszeríteni, egyéni jellegűből kivetkőztetni, holott az összetartás erejének természetesen kell lenni.

A modern gépek azok, amelyek azt az a brácsa szolgálatják, amely kényszeríti az együttműködésre. A gép az, ami a munka terjedelmének megoszlását előidézte és megteremtette az összműködést mint észszerű intézményt. Ez az a brácsa nem volt meg és nem is lehetett még meg Jézus korában.

A szocializmus igazolását a vallás tanításaiban keresni annyi, mint a társadalmi fejlődés útján a kocsit fogni a jó lé. Az ember ideáljai az ember gazdasági helyzetéből nőnek ki. Mély böleleség nyilvánul meg azon közmondásban, hogy "addig nyújtózkodjál, ameddig takaród ér". A vallás ideál, de az ideálok megvalósítása gazdasági lehetőségektől függ.

Nem a szocializmusnak kell igazolni alapozását a vallással, hanem a vallásnak kell igazolni alkalmazását azokkal az anyagi lehetőségekkel, melyek a szocializmusban bennfoglaltatnak.

Eszerint élénk állítani Jézust, mint szocialistát, vagy a vallást, mint a szocializmushoz vezető okot, nem egyéb, mint diszqualifikálni a harcost a kapitalista igazságtalanság elleni munkájában. Általában véve ellentét van a doktrinákban, melyeket az ugynevezett keresztény szocialisták hirdetnek. De vajjon napjainkban a keresztény szocialisták "keresztény társulatának" szervezete minősíthetetlen rossz-e? Éppen nem.

Minden rózsának megvan a tövise és minden bogáncs terem virágot. A "keresztény társulat" bogáncsa sem kivétel e szabály alól.

Mint a szocialista gyümölcs éréseinek egyik tünete a "keresztény társulat" üdvözlendő. Mint bizonyítéka az uralkodó osztály leghatalmasabb oszlopa letérésének — örvendetes.

Mint a tiszta levegőnek belélegzése, amely megtisztítja az eddig megközelíthetetlen agyakat, melyeket a szocializmus ellen szőrt klerikalizmus eddig megfertőztettek, a "keresztény társulat" helyeslendő és megérdemi a bátorítást különleges munkájának elvégzésére.

A SAJTÓSZABADSÁG ELLEN.

Az Egyesült Államok kormányának postaminisztere a közel jövőben rendeletet szándékozik kibocsájtani, amelynek értelmében az idegen nyelven megjelenő, szocialista és anarchista eszméket hirdető lapok köteleztetnének, hogy minden egyes lapszámnak tartalmát hiteles angol fordításban terjeszték be a postaminiszteriumhoz. Ha ez a rendelet tényleg életbe lép, ugy ez a sajtószabadság teljes megsemmisítését jelenti. A kormány a szocialista lapok anyagi tönkretetésével akarja a szocializmus haladását megakadályozni.

Egy-egy lapszámnak a hiteles fordítása ugyanis rengeteg összegbe kerülne, amelyet a lapok fizetni képtelenek volnának s így azok nem jelenhetnének meg.

Kimondott célja a szándékolt rendeletnek az, hogy megmentsse a társadalmi és állami békét a "szocialista izgatásoktól."

Felejtik a jó urak, hogy nem a szocialisták az izgatók, hanem a nyomor és ahelyett, hogy az élegetetlenség okát iparkodnának megszüntetni, régi, rozsdás fegyvereiket szedik elő a munkásoksztyál harcának letörésére.

A munkásoksztyál felszabadításáért küzdő szocialisták mozgalma azonban mindenek dacára haladni fog diadalmas útján előre és jaj annak, aki utjába áll.

TÁRCA.

A HUSZONEGYES.

Irta: Farkas Antal.

Jóska! Nem bánom, akár mit csinálsz a levelemmel, csak kettőre kérek: olvasd és soha, de soha ne mutasd meg Zsiga bácsinak, annak a kopasz fejű és nagyon áldott szívű eszperes-plébánosnak, mert nem szeretném, ha megtudná, hogy jóakarát, szeretetét érdemtelene pazarolta. A néni már becsomagolt, Holnap reggel zárdába megyek. A további sorsomról Lina néniéktől megtudhatasz egyetmást, ha kijössz hozzánk körvadászatra. (Vigyázz, a hajtókat ne nagyon sörözteld meg.)

Rossz vadász voltál, Jóska, egész életeden. Tudom, hogy nem engem akartál elejteni. Nem voltam félénk vad. Eléd futottam. Megálltam. Rád néztem. Vártam — és mégis másnak a zsákmánya lettem. (Ne káromkodj! A nagy szájúság már itt nem sokat használ. Bár tenni tudtál volna úgy, mint káromkodni.)

Mi az ördögnek is jöttél hozzánk? A halma gyi számtartónak három leánya volt, miért nem oda jártál? Lásd, ott a családban is tudtál volna körvadászni, mert még az unokatestvérek falkája is ott tanyázott, ha híre ment, hogy te durrogsz a környékben. Azután ezeken pénze is van. A számtartó már negyven év óta lopja a bolond bárót. Neked meg pénz kell, sok pénz, amivel a telekkönyvi viszonyaidat rendezted.

Jó parti-számba mentél, mert nem ismertek. Én tudtam, hogy mi volt a saroglyában. A papám mindig mondta:

— Kutya gyerek ez a Jóska. Nincs a környéken olyan bank, a melyiket le ne tudna csapni. Beállít a négyesen, pertut iszik a takaréknével, a bankdirektorral és megvan a kölcsön.

Tudtam, hogy te nem veheted a jegyző lányát. (Az én apám nem lopta negyven esztendeig a falut.) Tudtam, hogy neked hozomány kell, nem feleség. Szeretőd volt elég, van is, de hát én szivesen lettem volna szeretőd is, ha már feleséged nem lehetek. De nagy számár is voltál, te Jóska! Bomlottál értem. Fenemódon huztad a nótiámat, locsoltad a bort, tépted a bankót, valahányszor bejöttél a faluba. Korholtalak. Azt mondtam, miattam teszed.

Hazudtál, Jóska! Miattam? Hiszen én akármelyik percben a tied lehettem volna. Nem miattam, hanem a szegénységem miatt. Szeretted. Bántott a szegénységünk. Fájt az adósságod, a tehetetlenség. Mi lenne belőünk, ha együvé kerülnék, ha miattam nem vehetnél el gazdag leányt. Kilicítálnék lábad alól a földet és te elmehtnél botosipárnak a báróhoz, én beállhatnék szakácsnének a számtartóékhöz. Tyuhaj, micsoda boldogság volna ez! Igazán nem csodálkozom, ha összetörted a nagykorcsma minden üvegjét és belerugtál a bögöbe.

Én is szerettem volna ilyesmit tenni, de nekem nem lehetett. Beültem apám mellé a jegyző irodába és másoltam a haláleset-felvételei iveket. Ennél a munkánál bátran lehetett sirni. Ha észrevetted is édes apám, azt hitte, hogy a másolás alá vett megboldogult siratom. (Ismerős volt valamennyi.)

Nem akartalak szerencsétlenné tenni. Nem akartam azt mondani, hogy te, Jóska, én is bolondulok ám érted, gyere, lesz ami lesz, gyereink a paphoz. Azért nem mor. dattam, mert tudtam, hogy megtettél volna. Aztán mi lett volna belőünk? Tudsz te dolgozni? Én se tudok. Minék csináljunk két koldusból, három, négyet, ötöt? (Ne ijedj meg nem számolok tovább.)

Jobban szeretlek a boldogságomnál, Jóska! Most már pirulás nélkül bevallhatom. (Nem igaz, most is lángol az arcom.) Te is nagyon szerethetél, mert nem mertél elvenni. Tudtad, hogy ez mindkettőnk katasztrófáját jelentené. A mi boldogságunk virága csak a gondtalan élet talajában élhet. A munka nemcsak a tenyerünket, de a szívünket is kergessé tenné. Te durva részeges ember lennél. Én háziasrtos asszony. Az orrod megvörösnödne. Az én arcom ráncos lenne. Nem szeretnék egymást többé, hanem kizönnék a sirig. Örök szemrehányás volna az együttélésnek, csunya, önző és kölcsönös szemrehányás. Te bennem látnád a nyomorúságod szülőanyját, én benned átökném a boldogtalanságom megteremtőjét. Talán megis vernél. Talán szerencsétlét is kevernék a turós derelyébe. (Szeretted e még a turós derelyét? Ugy-e jóízűt csináltam a papa névnapjára, mikor hármashat itunk? A legkedvesebb poharamat összeroppantottad, míg a szemembe néztél. A legkedvesebb és a leggyetlenebb selyemzsebkendőmmel kötöztem be a kezedet, miközben te a vállamba haraptál.)

Jóska! Tudod, miért haragszom rád? Mert gyáva voltál, szemtelenül gyáva. Én lemondtam arról, örökre lemondtam, hogy a feleséged legyek. Ez megölője lett volna a szerelmünknek. Ostoba lány voltam, nem tudtam zongorázni, nem tudtam franciául megkérdezni, hogy szereti ön a kávét és van-e önnek zsebkéje, de ezzel az egygyel tisztába voltam. Azzal is, hogy ha a szegény édes apám meghal vagy olyat csinál, amiért megorol

KAPITALIZMUSTÓL AZ IPARI KÖZTULAJDONIG.

Kivonatok E. V. Debs beszédeiből.

Itt vagyunk, hogy végrehajtsunk egy feladatot, mely oly nagyszerű, hogy legjobb tudásunkra, egyesült erőnkre tart igényt, és szükség van legbuzgóbb támogatásunkra; föladatot, mely a gyöngéket kétségbe ejtheti s megingathatja, mely elől azonban ki nem térhetünk, ha csak a munkás osztály árulói nem akarunk lenni. Ha egy pillantást vetünk a máni ipari mezejére, egyszerre szemünkbe tűnik a munkásosztály szervezkedésének tökéletlensége, a szolidaritásnak hiánya, a széleskörű csüggedés, melyet tapasztalunk; kénytelenek vagyunk azt következíteni, hogy a pure and simple unionok*) formája régen elvesztette hasznosságát, hogy most csak a haladás útjában áll és hogy határozottan reakcióssá vált, kiegészítő részévé a kapitalista osztálynak...

Itt vagyunk ma, hogy egyesítsük a munkásosztályt, hogy kiközösöljük az unionizmusnak azt a formáját, mely a mai viszonyokért felelős. Ma a szakszervezeti mozgalom a kapitalista osztály ellenőrzése alatt áll. Kapitalista gazdaságot hirdet. Kapitalista érdekeket szolgál. Ennek bizonyítéka, határozott és tulajdonzó, mindenütt látható.

Az American Federation of Labor-nek**) van száma, de a kapitalista osztály nem fél tőle; ellenkezőleg. Bizonyára kell valami bájának lenni ama unionizmusnak, melynek legfőbb támogatója az a sajtó, mely a kapitalista érdekeket képviseli; ama unionizmusnak, melynek vezetői a kapitalisták hadnagyai; ama unionizmusnak, mely szövetségre lép oly kapitalista kombinációval, mint a Civic Federation***), melynek egyetlen célja az, hogy chloroform-aljálják a munkásosztályt, míg a kapitalisták zsebelik.

Vannak, akik azt hiszik, hogy a unionizmusnak e formáját belől meg lehet változtatni. Nagy tévedésben vannak. Csak egy út van a változás előidézésére és ez: megszakitani az American Federation of Labor-al minden közösséget s csatlakozni ahhoz a unionhoz, mely gazdasági téren saját osztályát akarja képviselni.

Alakítsatok meg a munkásosztálynak egy nagy, ép gazdasági szervezetét, mely az osztályharcon alapul, mely elég széles lesz, hogy magába foglaljon minden becsületet munkást s elég keskeny, hogy kizárjon minden fakírt. Ebben az országban a munkásosztály nagy tömege készen áll ily szervezkedésre.

Összegyűltünk az Industrial Workers of the World****) érdekében. A munkások ezrei léptek be, mint járulékokat fizető tagok a munkásosztály forradalmi, gazdasági szervezetébe.

Miért alakult meg ez a szervezet? Miért nem felelnek meg a célnak azok a szakszervezetek, melyek már a porondon voltak? Minek egy új szervezet? Ezek a kérdések, melyek megfontolásra várnak, melyek az ország minden munkásának szólnak, akár pártolják, akár ellenzik az Industrial Workers of the Worldot. Sok éven át voltam összekötésben egyik-másik régi szakszervezettel. 1875 februárjától kezdve aktív tagja voltam egy szakszervezetnek s ezen idő alatt tettem szert némi tapasztalatra, melyből, azt hiszem, nyertem annyit, hogy képes vagyok meghatározni, vajjon egy szakszervezet a munkásosztály javára van-e szervezve, vagy sem.

A szakszervezkedés régi formája nem felel meg többé a munkásosztály követelményeinek. A régi szakszervezkedés nemcsak betöltötte már hivatását s elvesztette hasznosságát, hanem határozottan reakciós is; és nem a munkások érdekeiért tartatik fenn, kik támogatják, hanem a kapitalisták érdekében, kik kizsákmányolják a munkásokat, kik fenntartják.

Egy-két példa illusztrálja: A Brotherhood of Locomotive Engineers†) ezeltől körülbelül 40 évvel alakult. Szakszervezetnek vallja magát, a munkásosztály egy szervezetének a munkásokért. Ez a szervezet az Egyesült Államokban csaknem valamennyi vasúti társulatnak támogatásában részesül. A néhai P. M. Arthur volt főnöke sok éven át. Hivatalos karrierje kezdetén hű volt a munkásosztályhoz. Amint a szervezet fejlődött számban és erőben és a társulatokra veszedelmes lett, fölismerék, hogy szükség van arra, hogy kezükbe kerítsék ennek a szervezetnek az ellenőrzését. És hogyan fogtak hozzá? Bizonyos névleges kedvezményeket tettek ennek az ugynevezett testvériségnek, földicsérték a főnököt, kijelentették, hogy nincs kifogásuk olyan munkás szervezet ellen, mint ez a "testvériség, kiváltképpen, ha az olyan konzervatív vezető felügyelete alatt áll, mint Mr.

*) "Tiszta és egyszerű" szakszervezetek, melyekben minden szakma külön szervezkedik és autonómiával bír.
**) Amerikai Munkás Szövetség. — "tisztá és egyszerű" szakszervezetek szövetsége.
***) Polgári Szövetség, válogatott kapitalistákból, munkásvezérekéből és a "publikum" képviselőiből áll.
****) A Világ Ipari Munkásai. Alakult Chicagóban 1905-ben.
†) "Mozdonyvezetők Testvérisége". — Szakszervezet, összekötésben az A. F. of L.-rel.

Arthur! Valahányszor a társulatok engedelmeyeket tettek a gépészeknek, azoknak a más osztályokban dolgozó, szegényesen fizetett alkalmazottaknak rovására történt, kik szervezetlenek voltak. Ezek az emberek tiltakoztak, végül szervezkedtek és a korporációk felhasználták a gépészek munkástársaik leverésére, kik felláztak porbasújtó gazdasági helyzetük ellen.

Tehát Mr. Arthur első favoritja volt a korporációknak. Szabadjegyet kapott a vonatokra és mikor a Brotherhood of Locomotive Engineers kongresszusa gyűlt össze, a küldötték díjmentesen kaptak extra kocsikat annak tanulságul, hogy a társulatok mennyire értékesnek találják a Brotherhood of Locomotive Engineers-t. Mióta a gépészek szervezkedtek, a fűtők, kalauzok, fékezők, váltóőrök, telegrafisták, pályáőrök is szervezkedtek s részben más osztályok is szerveztettek. Valamennyien konzervatívok. Valamennyien azon határokon belül mozognak, melyet a társulatok szabnak ki. Vajjon hűvek-e, lehetnek-e hűvek azokhoz az emberekhez kik a járulékokat fizetik, a munkásokhoz, kik fenntartják őket? Nem lehetnek. S nemcsak nem hűvek a bérmunkásokhoz, hanem politikailag és másképp is, ha az alkalom úgy kívánja, a társulatok érdekeit szolgálják.

Csak a napokban történt, mióta a sokat vitatott vitelbér-törvény függöben van, hogy ezeknek a különböző szervezeteknek vezetői összehívtattak. Kik által? A társulatok által. És mi célból?

Miután ezek a vezetők a vasúttársasággal értekeztek, egy másik gyűlést tartottak az összes szervezetek, kik a vezetők tanácsára leutaztak Washingtonba, felkeresték Roosevelt elnököt és a munkásszervezetek nevében tiltakoztak minden oly törvény ellen, melynek célja a vasúti vitelbér csökkenteni. Ugyanakkor engedték szárnyra azt a nyilatkozatot is, hogy politikai erjüket a társulatok érdekében fogják felhasználni — más szavakkal: a nép, az ország fáradozó milliói ellen.

Valóban, mily jellemző ké! (Folytatjuk.)

McKEESPORTI LEVÉL.

A gazdasági válság, amely körülbelül hét hónapja érezteti romboló hatását egész Amerikában, a legnagyobb nyomorba és nélkülözésbe taszítja a népek millióit, nem hagyta érintetlenül a mckeessporti munkásságot sem. Szánalmas képet nyújt az itteni munkások inszéggel való küzdele, különösen a magyarság között, melynek csak egy elenyésző százaléka részesül abban a szerencsében, hogy szűk keretek között szűkös igényeit kielégítheti.

A tőkés testvér minden eszközzel arra törekszik, hogy azoknak, kiket a gyomruk korogása már kezd gondolkozódni ejetni, továbbra is sötét fátyol borítsa szemüket.

Eszközeik megválogatásánál igazán pártatlan jártasságról tesznek tanúságot. Lehet-e hűvebb szövetséges társa a tőkének — mint a csuhás? aki a minap is, egy 23 éves ifjú proletár testvérünknek koporsója mellett, ki még néhány nappal halála előtt a gyár gyilkos levegőjét szívtta s csak a vak nem látta, hogy annak az ifjunak kimulását is ezen nyomorult rendszer okozta, azt merre állítani, hogy ez is az "isten" akaratja és felháborodásunkat s keserűségünket, melyet az elhunyt munkástevérvünk iránt éreztünk, különböző széphangu fázisokká, a tulvilági boldogság ígéréseivel igyekezett enyhíteni. Az a csuhás, aki bujtatózott ördög, ki mint pap, a Jézus tanításától eltérőleg a szószékéről hirdeti a faji és felekezeti gyűlöletet, ki a "business" nagyobb tételének a kedvéért utjagot szerkeszt "Magyar Zászló" című, a melynek sorai hemzsegek a rágalmaktól és ferdítésektől annyira, hogy az olvasó undorral töltik el. Az a csuhás, ki elég szemtelen megmutatni az utat a munkabérek leszorításához a tőkésnek, maga járva elől a példával, midőn családapákat, kiknek otthon éhező gyermekeik vannak, 80. azaz nyolcvan centért dolgoztat 10—11 óráig naponta, olyan munkát mellett, amiért bármilyek Contractor 2—4 dollárt fizet. És még ezután szűkségesnek látja szennylapjában kijelenteni, hogy magyar emberek csinálják a munkáját. Bármennyire is bornirtak tartottam Kálmánt, ezt még sem tételezem fel róla.

Bámulatos az itteni munkásoknak a viselkedése, az a nyugalom, az a közöny, amelyet elnyomóinkkal szemben tanúsítanak. Pedig akiknek edig hályog volt a szemén, most azok is tisztán láthatják a kapitalista rendszert teljes mezeitelenségében. Tisztán láthatják, hogy a "munkásosztály felszabadítása csak a munkásosztály műve lehet".

Ki a porondra munkások! Tegye meg minden ember a kötelességét önmaga, családja és az összemberiség érdekében. Jöjjetek be a szervezetbe, tanuljatok és tanítsatok másokat, hogy minél előbb megdönthessük ezt a korhadt társadalmi rendszert. Föl tehát a munkára! Félre kell dobni minden személyes érdeket. Egyesüljünk és tömörüljünk az "Amerikai Szocialista Munkáspárt" zászlója alá, hogy midőn út a cselekvés órája, harcra készen találjon bennünket. P. Sebestyén.

ELVTARSAK!

Terjesszék a „Népakarat”-ot.

AZ ÉLETBŐL.

Az a társadalmi rend, amely az emberek legnagyobb részét arra kényszeríti, hogy legprimitívebb szükségleteiket is küzdelmek és szenvedések árán szerezzék meg, amely üzi, hajtja, dobja az embereket a világ egyik részéről a másikra, sok olyan tragédiának az okozója, amely borzalomban felülmul minden kigondolhatót.

Egy ilyen tragédia került a minap New York városában napvilágra. Saramoff Olga, orosz leány, akinek arca sok testi és lelki szenvedésről tesz tanúságot, megjelent a gyermekbíró-ság előtt kis gyermekével és éjszakai szállásért esdekelte. A bíró kérdéseire előadta, hogy Oroszországban született, honnan atyjával együtt vándorolt ki. Egy bátyja volt, aki Szibériában katonáskodott s akit gyermekkorában látott utoljára. Amerikába érkezve, atyjával a Grand St.-en vettek ki lakást, hol zenetanítással foglalkozott és azzal kereste kenyerét. Időközben atyja meghalt s ő egyedül maradt. Szibériában katonáskodó bátyját is rég halottnak hitte. Atyja halála után szobák albérlésbe adásával foglalkozott s mintegy 300 dollár készpénzt gyűjtött össze. Egy napon egy kellemes modoru fiatal ember jött hozzá s tőle szobát bérelt. A fiatal ember Pawloff Constantinnak nevezte magát, kivel gyorsan bizalmas ismeretséget kötött. A fiatal ember később házassági ajánlatot tett neki, mit ő — egyedül állván — elfogadott. Férj és feleség lettek. Férje azonban hat heti együttlét után tőle megszökött és összes megtakarított pénzét is magával vitte. Őt egy cent nélkül hagyta itt. Mikor férjének hátrahagyott iratait felkutatva, tudta meg, hogy férje — saját testvérbátyja volt. E felfedezés után hetekig magánkülvil volt. Később gyermeke is megszületett, akivel most a legnagyobb nyomorban van.

A rendőrség köröző-levélet adott ki a testvérférj ellen, a gyermeket pedig a gyermekmenhely gondozására bízta.

EGYLETI HIREK

Szervezetek és osztályok figyelmébe! Felhívjuk úgy az osztályok, mint az egyes elvtársak figyelmét a központ által kiadott "Népakarat-alap" bélyegekre. Ezen bélyegek kibocsátásával a központi vezetőség a Népakaratnak állandó támogatását akarja lehetővé tenni olyformán, hogy az osztályok kellő számú bélyeget vesznek s tagjaik révén azt minél szélesebb körben terjesztik, miáltal az osztályok által a bélyegekről előre fizetett összeg a szervezet pénztárába visszatérül. A bélyegek csinos kiállítását biztosítja azok könnyű terjesztését az indifferensek között is. Egy bélyeg ára 5c. Minden hónapban más-más színű bélyegeket bocsátunk ki.

Elvtársak! Kövessetek el minden lehető lapunk érdekében és terjesszék a "Népakarat-bélyegeket" a legszélesebb körben.

A Központi Vezetőség.

OSZTÁLYOK FIGYELMÉBE!

St. Louis North Side Szoc. Munk. Szerv. által a szövetség összes osztályaihoz kiküldött gyűjtőívekről, melyeket egy beteg munkástársunk segélyezésére bocsátott ki — a központi vezetőségnek tudomására van és azokat szövetségünk tagjainak szives figyelmébe ajánlja.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. II. oszt. f. hó 20-án, szombaton, este 8 órakor felolvasást rendez.

Mindazon elvtársak, kik a kirándulási jegyeket meg el nem számoltak, e hét folyamán okvetlen számoljanak el szerkesztőségünkben.

A Mckeessporti Szoc. Munk. Szerv. f. évi június hó 30-án szünelőddással egybekötött TÁNCSMULATSÁGOT rendez. Színe kerül a Meltóságos Cszizmadia, színmű 3 felvonásban. A mulatság az Evans Ave.-i Lange Hallban tartatik meg. Belépti díj férfiaknak 50c., nőknek 25c., kezdete este 8 órakor, vége reggel. Kérjük a környékbeli elvtársak támogatását.

Az Alleghenyi Munk. B. S. Szövetség a Szoc. Munk. Szervettel közösen 1908 június 21-én zártkörű NYÁRI MULATSÁGOT rendez, válogatott társasjátékokkal, a West-Wiew mellett levő Piriczky farmon kitéző nyárson-sütről, debreceni készítésű kolbászlól és hűsítő italokról gondoskodik a rendezőség. A talp alá való egy hazai jó zenekar szolgáltatja. Utirány: a West-Wiew car veendő s a West-Wiewi tóval szemben levő Perrysville Roadon 20 perccel attól a mulatság színhelyére érhetni. Számos látogatást kér a rendezőség.

Az Am. Magy. Szoc. Munk. Szöv. Brooklyn-i osztálya 1908 június 21-én, vasárnap, a gyönyörű szép Schmidt-féle Richmond Hill Parkba nagy KIRÁNDULÁST rendez. A tiszta jövedelem a Népakarat javára fordítatik. A kirándulás műsora jó alkalom ad a szórakozásra. Utirány: A Williamsburgi hidon átkelve a Bushwick Ave. car veendő, a Deponál átszállni a Richmond Hill carra, mely a park előtt halad el. A 23-ik utcai Ferrytól a Union Ave. car veendő. Átszállás mint az előbbi.

A Munk. Betegs. Szöv. I. osztálya június hó 19-én, este 8 órakor tartja rendes ülését.

REGÉNY.

A kozakok.

Írta: Tolsztoj Leó.

XXII.

(Folytatás)

(31)

— Néztetek volna a csillagokat, eligazodhatatok volna.

— Nézheted, ha olyan sötét van, hogy az orrod sem látod, nevetés Lukasa. Kerestük tovább az utat. Egyszer csak egy kancát vettem észre, rátettem a kótófeket s veztettem; hanem nagyon hamar meglátták, hogy mi járatban vagyunk. Alig tudtunk ép bőrrel ellovagolni.

E pilanatban Lukasa anyja lépett be A gyerek félbehagyta a beszédét. — Igyá! — kínálta Jeroska bátyát. És ittak mind.

Sötét volt, mikor Lukasa kiment az utcára. Az éj csöndes és enyhé volt. A teli hold fénye átszűrődött a platánok között s széaradt az utcán, tejes kamrák keményeiből ritka füst szállt fel s egybe vegyült a köddel, mely a falu felett lebegett. Az ablakokból világosság áradt ki. Egyik házból hangos beszéd zaja s vig nevetés hallatszott ki. Legények és leányok voltak együtt. A leányok összefogva nyolcom-al megmondani, megkérdezték Bjelezki és Olenin álltak. halkan beszélgettek. Olenin azon gondolkodott, hogy lehetne a két leányt elcsalni a tánckörből. Bjelezki azt vélte, hogy Olenin tréfát akar üzni a leányokkal. Olenin beszélni akart Marjankával, meg akart neki mindent mondani, megkérdezték tőle, akar-e a felesége lenni. Azt remélte, hogy lesz elég bátorsága mindazt a legegyszerűbb nyugalommal megmondani, amit a leány iránt érez s hogy Marjanka meg fogja őt érteni.

— Miért nem szólt előbb? — kérdezte tőle Bjelezki.

— Ön olyan különös! — Hát mit tegyek? Különbén később egyszer majd mindent elmondok önnek. Most pedig intezze úgy a dolgot, hogy Marjanka jöjjön Ustyenkához.

— Mi sem könnyebb — mondta Bjelezki. Azután Ustyenkához lépett s kérte, hogy hívja el Marjankát. A leányok valami új dalba kezdtek.

Lukasa és Nazarka a táncosok közé keveredtek.

— Te is eljöttél, Mitri Andrius? — kérdezte Olenintől Lukasa.

— Látod — szólt szárazon Olenin.

Bjelezki újra Ustyenkához ment s sugott valamit a fülebe.

— Jó, eljövünk — felelt halkan a leány.

— De a Marjanka is! — szólt Bjelezki.

Olenin Marjankához ment. — Eljössz? Gyere legalább csak egy percre is, beszélni kell veled.

—Ha a többi lányok jönnek, akkor jövök én is majd.

— Hát nem akarsz a kérdéseimre felelni?

— Micsoda kérdésre?

— Nem emlékszel rá, amit tegnap kérdeztem tőled? Akarsz a feleségem lenni?

Marjanka megállt; egy pillanatra gondolkodott, azután Olenin szemébe nézte, így felelt; — Még ma megmondom. Biztosan.

Olenin mindenütt utána ment. Lukasa, aki a lányok közé keveredett, megfogta Marjanka kezét s a táncolók közé vezette. A dal félbeszakadt. Lukasa s Marjanka megtörtültek; ajkukat, ezután összecsókolóztak.

— Még, még, még! — mondta Lukasa.

Kiabálás, ének, nevetés zaja vegyült egybe. Lukasa ittasan tántorgott s sasuski osztogatótt a lányoknak. — Ezt nektek adom, de aki a katonák tart, az lépjen ki a sorból! — A katoná alatt Olenint értette.

A leányok kikapodástak kezéből a cukorsüteményt s egymás között civódtak rajta. Bjelezki és Olenin félre álltak.

— Mond hát édes kedvesem, ugy-e nem szeretsz engem? — dudolta Lukasa Ustyenka és Marjanka előtt, azután átolelte őket. Ustyenka kiszakította magát s öklével oly erős ütést mért Lukasa hátára, hogy az ökle fájdukt meg bele.

— Haza megyek, Marjanka is hozzánk jön — szólt Ustyenka.

Lukasa, aki átolelte tartotta Marjankát, kivette őt a tolongásból s félre vonta az egyik sarokba.

— Ne menj Masenka; hadd mulassunk ma. Vagy ha el akarsz menni, eredj haza, majd hozzád jövök.

— Eszembe sincs, hogy haza menjek, azért van ünnep, hogy mulassunk, különben is Ustyenkához megyek.

— Tudod, hogy nőül veszek — szólt Lukasa.

— Jó, majd meglássuk.

Lukasa erősen magához ölelte a leányt s kétszer megcsókolta.

— Engedj el! — kiáltott rá Marjanka.

— Majd megbánod még, sirmi fogsz — fenyegette őt Lukasa.

— Mit bánok meg? — kérdezte dacosan.

— Mit?... hogy a lakókkal szeretkezel, én velem meg nem is törődés.

— Hát tudd meg, hogy nem szeretlek. Sem atyám, sem anyám nem vagy, hogy így parancsolgatsz. Különbén is azt szeretem, aki nekem tetszik. — Hangja remegett s kihívóan nézett a leányre.

(Folytatjuk.)

